

เอกสารวิชาการ

Academic Focus

กฎหมายรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์กับการเตรียมการของภาครัฐ

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ISBN 2287-0520

ดาวน์โหลดเอกสารได้จาก <http://www.parliament.go.th/library>

Academic Focus
กรกฎาคม 2561

กฎหมายรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์กับการเตรียมการของภาครัฐ

สารบัญ

บทนำ

บทนำ	1	การโจมตีทางไซเบอร์ถือเป็นภัยคุกคามที่สร้างความเสียหาย
ความจำเป็นในการมีกฎหมาย	3	ต่อความมั่นคงของประเทศตลอดจนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์		ประกอบกับที่ผ่านมามีได้เคยเกิดเหตุการณ์กลุ่มแฮกเกอร์โจมตี
ข้อสังเกตร่างพระราชบัญญัติ	4	ระบบไซเบอร์ครั้งใหญ่ในหลายประเทศทั่วโลก ด้วยวิธีการส่งวอนนาคราย
ว่าด้วยการรักษาความมั่นคง		(WannaCry) แรนซัมแวร์ที่เป็นมัลแวร์เรียกค่าไถ่โจมตีระบบ
ปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ของ		คอมพิวเตอร์หลายประเทศ ซึ่งการลักลอบเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงาน
คณะกรรมการการขับเคลื่อน		ภาครัฐในต่างประเทศ สร้างความตื่นตัวในการหามาตรการปกป้อง
การปฏิรูปประเทศด้าน		คุ้มครอง รวมถึงการออกกฎหมายเพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษา
การสื่อสารมวลชนสภาขับเคลื่อน		ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ สำหรับประเทศไทยกฎหมาย
การปฏิรูปประเทศ		ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์เป็นเรื่องที่พูดถึงกันมาก โดยเฉพาะ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษา	6	เมื่อครั้งที่ได้มีการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคง
ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.		ปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. เพื่อให้เป็นกฎหมายป้องกันภัยคุกคาม
คณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษา	9	ทางไซเบอร์ ร่างกฎหมายฉบับนี้คณะรัฐมนตรีได้ลงมติรับหลักการ
ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ		เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2558 แล้วได้ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการ
บทสรุปและความเห็นของผู้ศึกษา	11	กฤษฎีกาตรวจพิจารณาและปรับแก้ไขต่อไป ในขั้นต้นเมื่อมีการเผยแพร่
บรรณานุกรม	14	เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคง
		ปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ได้มีการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย
		โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการให้อำนาจอย่างกว้างขวางแก่
เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์		คณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ และ
สำนักวิชาการ		เนื้อหาของกฎหมายบางประเด็นที่อาจรู้สึกว่าเป็นการกระทบกับ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร		สิทธิเสรีภาพของประชาชน เช่น อำนาจในการเข้าถึงข้อมูลทางโทรศัพท์
http://www.parliament.go.th/library		ไปรษณีย์ คอมพิวเตอร์ โทรสาร เป็นต้น

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. เป็นหนึ่งในชุดร่างกฎหมาย 8 ฉบับ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกำหนัดำเนินงานของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่เสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2558 ซึ่งนอกจากร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ที่ได้รับความสนใจแล้ว ยังมีร่างกฎหมายที่ถูกจับตาเป็นพิเศษเนื่องจากมีความเกี่ยวเนื่องกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 แต่กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฉบับแก้ไขนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษามีผลใช้บังคับไปแล้ว แต่ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ยังไม่เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ได้มีความเคลื่อนไหวอีกครั้งเมื่อกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 วรรคสอง โดยเปิดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ <http://www.lawamendment.go.th> เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2560 ถึงวันที่ 7 มิถุนายน 2560 เพื่อที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจะได้รวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ไปประกอบการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป และได้เปิดรับฟังความคิดเห็นอีกครั้งหนึ่งในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ตั้งแต่วันที่ 8 มีนาคม 2561 ถึงวันที่ 25 มีนาคม 2561 (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2561)

ในระหว่างที่กฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการ และยังไม่มียกกฎหมายว่าด้วยการนี้ใช้บังคับ ได้มีการเสนอร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เพื่อป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ของประเทศและใช้บังคับในระหว่างการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2560 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2560 นับเป็นการเตรียมการของภาครัฐตามกรอบแนวคิดในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ระหว่างรอกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ออกใช้บังคับ และเป็นมาตรการหนึ่งในการป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ของประเทศให้ประชาชนมีความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมั่นใจ จึงเป็นที่น่าติดตามความเคลื่อนไหวของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ต่อไปว่าจะมีขอบเขตการบังคับใช้ครอบคลุมเพียงใด มีมาตรการและการดำเนินการของภาครัฐอย่างไร มีการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเช่นไร เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ถึงสิทธิหน้าที่ และเสรีภาพของตนเองภายใต้ขอบเขตของกฎหมายฉบับนี้ต่อไป

ความจำเป็นในการมีกฎหมายความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์

วัตถุประสงค์หลักของการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ได้แก่ การสร้างความมั่นคงปลอดภัยในระบบ (network) และข้อมูล (data) ซึ่งการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ทั้งมาตรการทางเทคโนโลยี มาตรการทางกฎหมาย (statutory regulation) รวมถึงการกำกับดูแลตนเอง (self-regulation) และการกำกับดูแลร่วมกัน (co-regulation) ของบุคคล 3 ฝ่ายผู้อาจได้รับผลกระทบจากการโจมตีทางไซเบอร์ ได้แก่ รัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (สรารุช ปิตียาศักดิ์, 2558)

การโจมตีทางไซเบอร์มีหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นเจาะระบบคอมพิวเตอร์ (hacking) การสอดแนมข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยสลายแวร์ การดักจับข้อมูลคอมพิวเตอร์ (sniffing) การโจมตีโดยชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ (Malicious Software : Malware) หรือการรบกวนข้อมูลจนระบบล่ม (Denial of Service Attack : DOS) เป็นต้น (สรารุช ปิตียาศักดิ์, 2560) จากกรณีการนำเสนอข่าวเมื่อเดือนพฤษภาคม 2560 ได้มีการโจมตีระบบไซเบอร์ครั้งใหญ่ในหลายประเทศทั่วโลก เช่น อังกฤษ จีน รัสเซีย สหรัฐอเมริกา ด้วยการส่ง “วอนนาคราย” (WannaCry) แรนซัมแวร์ที่เป็นมัลแวร์* เรียกว่าได้โจมตีระบบคอมพิวเตอร์ (เสกฐาภูมิ แสนนาม, 2556) ซึ่งการโจมตีระบบไซเบอร์ครั้งใหญ่นี้สร้างความตื่นตัวในการหาวิธีการในการรับมือกับกลุ่มแฮกเกอร์ เพื่อปกป้องคุ้มครองความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ประกอบกับได้มีการคาดการณ์ว่าในปี 2561 การชุกจรของทางดิจิทัลจะเป็นโมเดลหลักของอาชญากรคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่ โดยโมเดลซอฟต์แวร์เรียกว่าได้หรือแรนซัมแวร์ ยังคงเป็นอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ที่พบในปี 2561 ขณะที่การชุกจรของทางดิจิทัลในรูปแบบอื่น ๆ จะบรรลุผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นและจะทำให้เกิดอุปสรรคในลักษณะอื่น ๆ ตามมา (เทรนต์ แล็บส์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาและสนับสนุนด้านเทคนิคทั่วโลก, 2560)

ประเทศไทยถูกจัดว่าเป็นประเทศเป้าหมายของการโจมตีทางไซเบอร์ที่สำคัญประเทศหนึ่งของโลก ในแต่ละปีประเทศไทยได้รับการแจ้งเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์เป็นจำนวนมาก ปี 2560 มีการแจ้งเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์รวมถึง 67 ครั้ง รัฐบาลไทยโดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงมีนโยบายให้บูรณาการความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ควบคู่กับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล (สรารุช ปิตียาศักดิ์, 2558) โดยให้นำแนวความคิดการปฏิบัติการไซเบอร์และการต่อต้านสงครามไซเบอร์ของ ศูนย์ไซเบอร์กองทัพ (Army Cyber Center) ใส่ไว้ในเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) และจัดเชื่อมโยงเครือข่ายและขยายผลในระดับชาติรวมไว้ในโครงสร้างเศรษฐกิจดิจิทัลของรัฐบาล

* มัลแวร์ (Malware) ย่อมาจาก Malicious Software หมายถึง ซอฟต์แวร์ไม่พึงประสงค์ เป็นโปรแกรมที่ถูกเขียนขึ้นมาเพื่อทำอันตรายกับระบบ เช่น ทำให้คอมพิวเตอร์ทำงานผิดปกติ ขโมยหรือทำลายข้อมูล หรือเปิดช่องทางให้ผู้ไม่หวังดีเข้ามาควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ในการแบ่งประเภทของมัลแวร์ โดยปกติจะแบ่งตามพฤติกรรมการทำงาน ตัวอย่างเช่น

- Virus – แพร่กระจายตัวเองไปยังเครื่องอื่น ๆ ผ่านไฟล์
- Worm – แพร่กระจายตัวเองไปยังเครื่องอื่น ๆ ผ่านระบบเครือข่าย (เช่น อีเมลล์ หรือระบบแชร์ไฟล์)
- Trojan – หลอกว่าเป็นโปรแกรมที่ปลอดภัยแล้วให้ผู้ใช้หลงเชื่อนำไปติดตั้ง
- Backdoor – เปิดช่องทางให้ผู้ไม่หวังดีเข้ามาควบคุมเครื่อง
- Rootkit – เปิดช่องทางให้ผู้ไม่หวังดีเข้ามาควบคุมเครื่อง พร้อมได้สิทธิของผู้ดูแลระบบ
- Spyware – แอบดูพฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้ และอาจขโมยข้อมูลส่วนตัวด้วย

ถ้าพิจารณาถึงเหตุผลและความจำเป็นในการมีกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์นั้น แม้ว่าปัจจุบันจะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เพื่อปกป้องผู้ใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต แต่ก็ยังเป็นเพียงมาตรการให้ความปกป้องคุ้มครองกับผู้ใช้งาน หรือผู้ตกเป็นเหยื่อจากการใช้งานดังกล่าว และเป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการปราบปราม ผู้กระทำความผิดต่อระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งจากการใช้กฎหมายดังกล่าวมาเป็นเวลา 10 ปี เทคโนโลยีของระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมีการพัฒนาไปอย่างมาก ทำให้ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทางเทคโนโลยีดังกล่าว แต่ทั้งนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ไม่ได้มีการกำหนดมาตรการ หรือแนวทางปกป้อง ป้องกันต่อระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต ระบบโทรคมนาคมสื่อสาร และระบบดาวเทียม ซึ่งเป็นระบบไซเบอร์ของประเทศแต่อย่างใด จึงมีความจำเป็นในการมีกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เพื่อปกป้องคุ้มครองการคุกคามทางไซเบอร์ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559)

ดังนั้น จึงมีการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. โดยมีเหตุผลความจำเป็นเพื่อกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อวางแผนขั้นตอนการจัดการปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ ที่ปัจจุบันมีการทำสงครามและการโจมตีที่อาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดเพิ่มขึ้น เช่น การทำลายโครงข่ายการติดต่อสื่อสารผ่านระบบคอมพิวเตอร์ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโครงข่ายโทรคมนาคมอื่นที่เชื่อมโยงการให้บริการสาธารณะประเภทต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะสร้างความเสียหายให้กับบุคคลที่เป็นเป้าหมายของการโจมตีแล้วยังส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ ภาคการเงินการธนาคาร หรือรุนแรงไปจนกระทั่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศได้ ดังนั้น เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้นโดยมิได้คาดการณ์ล่วงหน้า ซึ่งภัยคุกคามทางไซเบอร์จะมาในหลากหลายรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ตามการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี จึงจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องมีการกำหนดทิศทาง นโยบาย มาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ขึ้น โดยครอบคลุมทั้งมิติการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และการรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้เตรียมพร้อมในการดูแลป้องกันระบบสารสนเทศของตนให้มีมาตรฐานและสามารถลดความเสี่ยงจากการถูกโจมตีด้วยภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งเมื่อเกิดเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ขึ้น หน่วยงานต่าง ๆ สามารถที่จะประสานการทำงานและรับมือกับภัยคุกคามที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามขั้นตอนการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2557)

ข้อสั่งการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ฉบับที่คณะรัฐมนตรีรับหลักการ คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทย ที่มีพลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร เป็นประธานกรรมการ ได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ และ

เสนอแผนปฏิรูปด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ โดยได้มีการเสนอแนะแนวทาง มาตรการและความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของภาครัฐและเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณากฎหมาย

ในรายงานผลการศึกษาและข้อสังเกตร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของคณะกรรมการกฤษฎีกาและข้อเสนอแนะการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน โดยสรุปเป็นการเสนอแก้ไขหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ โดยกำหนดกรอบแนวความคิดและขอบเขตการใช้อำนาจให้มีความชัดเจนครอบคลุมในด้านความมั่นคง พร้อมเพิ่มมาตรการเชิงรุก ตอบโต้ ในกรณีที่เกิดการปฏิบัติการโจมตีขนาดใหญ่ ทั้งจากระดับบุคคล องค์กร รัฐต่อรัฐ ภัยพิบัติและภัยสาธารณะที่อาจส่งผลกระทบต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ เพื่อให้สามารถยุติสถานการณ์ภัยคุกคามได้ทันทั่วทั้งที่ และพิจารณาเรื่องการใช้และเผยแพร่เนื้อหาที่มีลักษณะที่สร้างผลกระทบด้านการบ่อนทำลายต่อประเทศ รัฐบาล และสถาบันหลัก โดยกำหนดให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินการ และมีหน่วยงานด้านความมั่นคงเป็นผู้สนับสนุนและให้คำปรึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559)

นอกจากนี้เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามหลายประเด็น อาทิ คำว่า “ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์” เพื่อให้ครอบคลุมถึงภัยคุกคามทุกด้านที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบไซเบอร์ของประเทศ และเพิ่มคำนิยามคำว่า “ไซเบอร์” ไว้ในพระราชบัญญัตินี้ด้วย เพื่อให้หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจความหมายอย่างชัดเจนและตรงกัน

“ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์” หมายความว่า มาตรการและการดำเนินการเพื่อปกป้อง ป้องกัน การส่งเสริม เพื่อรับมือและแก้ไขสถานการณ์ด้านภัยคุกคามที่จะส่งผลกระทบต่อให้บริการด้านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โครงข่ายโทรคมนาคม การให้บริการดาวเทียม ระบบกิจการสื่อสารวิทยุภาคพื้นฐาน ระบบกิจการสื่อสารระยะสำคัญ ซึ่งเป็นเครือข่ายในระดับประเทศ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความมั่นคงทางการทหาร ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

“ไซเบอร์” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร ข้อมูลคอมพิวเตอร์ และข้อมูลคอมพิวเตอร์

ในรายงานผลการศึกษายังเสนอแก้ไขสัดส่วนคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (กปช.) ให้มีนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน เปลี่ยนจากเดิมที่กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นประธาน ขณะที่บทบัญญัติว่าด้วยสำนักงาน กปช. แก้ไขให้เป็นส่วนราชการฐานะเท่ากับกรมที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี จากเดิมที่เป็นเพียงหน่วยงานของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล เสนอปรับ กปช. เป็นองค์กรศูนย์กลางด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้อำนาจตอบสนอง รับมือ ตอบโต้เชิงรุกกับกรณีที่เกิดภัยคุกคามอย่างมีนัยสำคัญหรือร้ายแรง โดยกำหนดการสร้างมาตรการรับมือดังกล่าวอยู่ในชั้นความลับ และหากเกิดเหตุวิกฤตร้ายแรงที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ทางทหาร ให้มอบให้ฝ่ายทหารเข้าดำเนินการตามกฎหมายอื่นที่ออกมาใช้บังคับในสถานการณ์ขณะนั้น หรือในกรณีที่เกิดเหตุวิกฤต หรือเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินที่ส่งผลกระทบในด้านอื่น ๆ ให้ กปช. สั่งการหรือมอบหมายให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเป็นหน่วยงานหลักในการแก้ไขสถานการณ์

ส่วนมาตรการรับมือและการปฏิบัติต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์นั้น ให้อำนาจ กปช. สั่งการไปยังหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน ให้แก้ไข ยกเลิก หรือยุติการกระทำที่เป็นภัยต่อความมั่นคงไซเบอร์ทันที กรณีหน่วยงานรัฐไม่ปฏิบัติตามให้ถือว่ากระทำผิดวินัย และส่งเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาได้ ส่วนกรณีเอกชน ให้อำนาจ กปช. สั่งตรงไปยังหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการก่อภัยคุกคามทางไซเบอร์ยุติการกระทำหรืองดเว้นการกระทำได้ทันที ถ้าเกิดกรณีที่เป็นเรื่องที่ต้องได้รับความยินยอมจากเอกชนก่อน หากหน่วยงานเอกชนไม่ยินยอมสามารถใช้มาตรการทางคำสั่งศาลได้ นอกจากนี้ ยังเสนอเพิ่มมาตรการลงโทษด้วยการจำคุก และปรับเงินด้วย หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2560)

นอกจากนี้ในรายงานได้มีข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติไว้ก่อน เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลและแก้ไขปัญหา เนื่องจากปัจจุบันระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตของประเทศอยู่ในภาวะอันตรายหรือมีความเสี่ยงสูงจากภัยคุกคามจากการถูกโจมตี บุกรุก การจารกรรมข้อมูล และมีโอกาสไปถึงขั้นการถูกทำลายให้เกิดความเสียหาย แต่ยังไม่มีการตั้งกลไกหรือหน่วยงานใด ทำหน้าที่ในการปกป้อง ป้องกัน กำหนดยุทธศาสตร์ และดำเนินการเพื่อรับมือภัยคุกคามโดยตรง หากจะรอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ อาจเกิดผลเสียหายต่อความมั่นคงและกระทบต่อนโยบายดิจิทัลของรัฐบาล เห็นสมควรให้นายกรัฐมนตรีใช้อำนาจการบริหารราชการแผ่นดินแต่งตั้งคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ ทำหน้าที่ไปพลางก่อน

ข้อมูลจากรายงานการศึกษาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ของคณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เป็นประโยชน์และนำไปสู่การเตรียมการและการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตามมาของภาครัฐในระหว่างที่ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ยังอยู่ระหว่างการพิจารณา รวมไปถึงการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหากฎหมายในแต่ละขั้นการพิจารณาให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ขึ้นด้วย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.

การดำเนินการและการเตรียมการของภาครัฐในด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ กลไกทางกฎหมายถือเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. เป็นหนึ่งในชุดร่างกฎหมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม 8 ฉบับ ที่เสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2558 ที่ประกอบด้วยร่างกฎหมายที่มีความจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุง 4 ฉบับ และร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ 4 ฉบับ ได้แก่

1. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
2. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
3. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.
4. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.

5. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ.
 6. ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ.
 7. ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
 8. ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2558)
- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. โดยสรุปมีสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. กำหนดให้มีคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานเพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดแผนแม่บทความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ รวมทั้งกำหนดแนวทางและมาตรการในการรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ที่อาจกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ

2. กำหนดให้มีหน่วยงานของรัฐเพื่อดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางหรือ Center of Command ในการประสานการดำเนินการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการวิเคราะห์แนวโน้มของภัยคุกคามเพื่อวางมาตรการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ซึ่งในกฎหมายเรียกว่า สำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ

3. ให้คำจำกัดความของคำว่า ไซเบอร์ และ ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

“ไซเบอร์” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร ข้อมูลคอมพิวเตอร์ และข้อมูลคอมพิวเตอร์

“ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์” หมายความว่า มาตรการและการดำเนินการเพื่อปกป้อง ป้องกัน การส่งเสริม เพื่อรับมือและแก้ไขสถานการณ์ด้านภัยคุกคามที่จะส่งผลกระทบต่อไซเบอร์ โดยเฉพาะการให้บริการ ด้านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โครงข่ายโทรคมนาคม การให้บริการดาวเทียม ระบบกิจการ สาธารณูปโภคพื้นฐาน ระบบกิจการสาธารณะสำคัญ ซึ่งเป็นเครือข่ายในระดับประเทศ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความมั่นคงทางการทหารความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

4. กำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติการและการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยมีการจัดทำแผนแม่บทความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เพื่อนำไปสู่การจัดทำแนวทาง มาตรการ แผนปฏิบัติการ หรือโครงการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

5. ในบทเฉพาะกาลกำหนดให้คณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัติไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ และให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(องค์การมหาชน) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ

ทั้งนี้ เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ดังกล่าว เป็นฉบับล่าสุดที่ได้มีการปรับแก้แตกต่างจากร่างกฎหมายฉบับปี 2558 ที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อรับหลักการ โดยเมื่อครั้งนั้น ได้มีการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย ทั้งในส่วนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคำจำกัดความ การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ ความไม่ชัดเจนของสถานะทางกฎหมาย หรือการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว (เลิศศักดิ์ ต้นโต, 2558)

ในประเด็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ดูจะเป็นข้อกังวลเกี่ยวกับเนื้อหาของกฎหมายที่อาจกระทบกับเสรีภาพของประชาชน โดยร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ฉบับแรกที่คณะรัฐมนตรีรับหลักการได้บัญญัติในเรื่องนี้ไว้ว่า

“มาตรา 35 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(2) มีหนังสือขอให้หน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานเอกชนดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ของ กปช.

(3) เข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสารทั้งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

การดำเนินการตาม (3) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด”

แต่ในร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับที่มีการแก้ไขและได้มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ล่าสุดได้มีการเพิ่มข้อความเกี่ยวกับการต้องมีการร้องขอต่อศาลก่อนดำเนินการ เป็นต้น

“มาตรา 47 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน หรือบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(2) มีหนังสือขอให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน หรือบุคคลใด ๆ ดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

(3) เข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสารทั้งทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด หรือดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และระงับยับยั้งความเสียหายที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ให้ยื่นคำร้องเพื่อขอคำสั่งศาล

ในการปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจ แต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนหากไม่ดำเนินการในทันทีจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติของคณะกรรมการ ดำเนินการไปก่อนแล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว

ในกรณีที่ภาคเอกชนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ขอความร่วมมือ ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณา เพื่อเสนอให้หน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแล พิจารณาลงโทษโดยใช้อำนาจตามกฎหมาย ประกาศข้อบังคับอื่นใดที่มีอยู่

การดำเนินการตาม (3) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

ล่าสุดร่างกฎหมายฉบับนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาก่อนที่จะเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แต่ด้วยได้เกิดเหตุการณ์ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดขึ้น จึงได้มีการประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 เพื่อดำเนินการในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ใช้บังคับ

คณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ

เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2560 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้เสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เพื่อใช้บังคับระหว่าง การจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ด้วยเหตุผลและความจำเป็น คือ

“ขณะนี้ได้เกิดเหตุการณ์ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดขึ้นแล้ว โดยผู้กระทำการดังกล่าวได้ข่มขู่และโจมตีระบบหน่วยงานของรัฐจนได้รับความเสียหายตามที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นที่รัฐจะต้องจัดให้มีมาตรการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์โดยเร่งด่วน แต่โดยที่ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ ดังนั้นในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ขึ้นใช้บังคับ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้จัดทำร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. สำหรับใช้ชั่วคราวระหว่างการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. เพื่อป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ของประเทศ ให้ประชาชนมีความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจำเป็นต้องกำหนดให้มีคณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เพื่อเตรียมการด้านการพัฒนาและการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศด้านเศรษฐกิจ สาธารณสุข พลังงาน การทหาร ระบบการเตือนภัย และการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ อีกทั้งสามารถป้องกันหรือรับมือกับสถานการณ์ด้านภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้อย่างทันท่วงที อันจะช่วยคุ้มครองและสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2560)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 มีสาระสำคัญ คือ

1. กำหนดบทนิยามคำว่า “ไซเบอร์” “ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์” “หน่วยงานของรัฐ” “หน่วยงานเอกชน” และ “คณะกรรมการ”
2. กำหนดให้มีคณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง และรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ โดยให้ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นกรรมการและเลขาธิการ และให้รองปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ
3. กำหนดให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ในการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินการประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการระดับชาติหรือคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่น เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดให้มีหรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และเตรียมการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ
4. กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นหน่วยงานเลขาธิการของคณะกรรมการ มีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ และปฏิบัติงานอื่น ตามที่คณะกรรมการหรือประธานกรรมการมอบหมาย
5. กำหนดนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติซึ่งมีแนวทางการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เช่น การบูรณาการและการจัดการความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ การพัฒนาและการสร้างศักยภาพในการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินทางความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์โดยการจัดทำแผนแม่บทด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติขึ้น การปกป้องด้านโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ (Critical Information Infrastructures) ของประเทศ เป็นต้น
6. กำหนดในวาระแรกให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ (Critical Information Infrastructures) ของประเทศ และวางกรอบการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชนโดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย หน่วยงานประสานงานกลาง หน่วยงานเผชิญเหตุฉุกเฉิน และกรอบมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity Framework) ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนตามหลักการบริหารความเสี่ยง
7. กำหนดค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานที่คณะกรรมการแต่งตั้งหรือบุคคลใดซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย รวมทั้งค่าใช้จ่ายจำเป็นอย่างอื่นให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำหรับค่าตอบแทนของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และบุคคลดังกล่าวให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
8. กำหนดให้สำนักงบประมาณและกระทรวงการคลังสนับสนุนงบประมาณและเงินอื่นใดในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ และสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

9. กำหนดให้ระเบียบนี้เป็นอันยกเลิก เมื่อกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ มีผลใช้บังคับแล้ว (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

คณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาตินั้น ได้มีความคืบหน้าของการดำเนินการ โดยเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2561 คณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ ได้มีการประชุม ครั้งที่ 1/2561 มีการพิจารณา 4 เรื่อง คือ 1) กรอบแนวคิดนโยบายและแผนระดับชาติ เพื่อปกป้อง รับมือ ป้องกัน และลดความเสี่ยงและความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน 2) แนวทางการกำหนดโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ (Critical Information Infrastructure: CII) ของประเทศ และแนวปฏิบัติเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินทางความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Standard Operating Procedure: SOP) 3) แนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ระยะเร่งด่วน และ 4) แนวทางการจัดตั้ง Cybersecurity Agency (CSA) ทำหน้าที่หน่วยประสานงานกลางและหน่วยงานเผชิญเหตุด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ชั่วคราว เพื่อให้ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของชาติอยู่ในระดับมาตรฐานสากล ทั้งนี้ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบการจัดกลุ่มโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศ (Critical Information Infrastructure: CII) 6 กลุ่มแรก ได้แก่ 1) กลุ่มความมั่นคงและบริการภาครัฐ 2) กลุ่มการเงิน 3) กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม 4) กลุ่มการขนส่งและโลจิสติกส์ 5) กลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค และ 6) กลุ่มสาธารณสุข พร้อมยกระดับแผนการทำงานร่วมกัน เช่น ซ้อมรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ รวมถึงจัดทำแผนปฏิบัติการรับมือไซเบอร์ (National Incident Handling Flow) (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2561)

บทสรุปและความเห็นของผู้ศึกษา

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการทำธุรกรรมหรือการติดต่อสื่อสาร แต่ในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อภัยคุกคามและการก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ได้เช่นเดียวกัน ภัยคุกคามทางไซเบอร์จึงนับเป็นภัยที่มีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมออนไลน์และโลกไซเบอร์ที่ทั่วโลกให้ความสำคัญกับการรับมือและปกป้องคุ้มครองเพื่อความมั่นคงปลอดภัยในเวทีระหว่างประเทศหัวข้อเรื่องความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์เป็นประเด็นในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ทั่วโลกให้ความสนใจและหาแนวทางร่วมกันเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที ทั้งนี้เพราะการโจมตีทางไซเบอร์อาจกระทำโดยผู้ไม่หวังดีที่มาจากทั้งภายในประเทศหรือภายนอกประเทศ การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็น การมีกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ในด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ สำหรับประเทศไทยร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. เป็นหนึ่งในร่างกฎหมายที่รัฐบาลมีนโยบายในการผลักดันการเติบโตของระบบเศรษฐกิจและความยั่งยืนของสังคมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเน้นการวางกฎเกณฑ์เพื่อช่วยในการดูแลความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ และเป็นที่มาของการดำเนินการเพื่อให้มีกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และการดำเนินการของภาครัฐอื่น ๆ ตามมา

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. อยู่ในขั้นตอนของการพิจารณา และจะเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติในลำดับต่อไป กฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่จะมีขึ้น จะเป็นกฎหมายเพื่อปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทางไซเบอร์ ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติขึ้นคณะหนึ่ง มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีกรรมการโดยตำแหน่งที่เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่สำคัญ ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านนิติศาสตร์ และด้านการทำคดี การปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและแผนแม่บทความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ กำหนดแนวทางและมาตรการในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ รวมถึงเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดให้มีกฎหมายหรือปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติ ทั้งยังมีอำนาจสั่งให้หน่วยงานรัฐและเอกชนดำเนินงานให้สอดคล้องตามแผนที่กำหนด หากหน่วยงานของรัฐฝ่าฝืนถือว่ากระทำผิดวินัย และเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยอันตรายจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ นอกจากนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งการทั้งหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือบุคคล กระทำหรืองดกระทำการเพื่อระงับความเสียหาย มีบทลงโทษ โดยหากฝ่าฝืนมีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ ในการดำเนินการกำหนดให้มีหน่วยงานของรัฐเพื่อดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยโดยเฉพาะ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานการดำเนินการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจจะเกิดขึ้น รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการวิเคราะห์แนวโน้มของภัยคุกคาม เพื่อวางมาตรการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่เหมาะสม

ประเด็นสำคัญ กฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่จะออกมาใช้บังคับในอนาคต จะต้องสร้างความสมดุลในมุมของภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจ โดยร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงเนื้อหาของกฎหมายในบางเรื่อง กล่าวคือ ร่างฯ ฉบับแรกที่เสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เมื่อปี 2558 ได้รับเสียงสะท้อนเกี่ยวกับบทบัญญัติบางมาตราที่อาจกระทบกับเสรีภาพของประชาชนในประเด็นของการกำหนดให้เจ้าพนักงานสามารถสั่งให้บุคคลมาให้ข้อมูล สั่งให้บุคคลใด ๆ ดำเนินการ และเข้าถึงข้อมูลการสื่อสารได้ทุกรูปแบบ แต่ในร่างฯ ฉบับล่าสุดที่ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2561 ถึงวันที่ 25 มีนาคม 2561 ได้มีการแก้ไขเนื้อหาแตกต่างจากร่างฯ ฉบับเดิม โดยการอนุญาตให้รัฐเข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสารได้ทั้งทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และระงับยับยั้งความเสียหายที่จะเกิดขึ้น โดยต้องมีการร้องขอต่อศาล แต่หากเป็นกรณีเร่งด่วนก็สามารถดำเนินการได้ทันทีแล้วรายงานให้ศาลทราบในภายหลัง ประเด็นนี้ยังคงเป็นประเด็นที่มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่ ซึ่งจำเป็นต้องติดตามต่อไปเมื่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติว่าจะมีการปรับแก้ไขหรือไม่ เพื่อเป็นการศึกษาแนวทางปฏิบัติและเตรียมความพร้อมในการรับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนภายใต้กฎหมายนี้ต่อไป แต่ทั้งนี้ตั้งเป็นข้อสังเกตว่า โดยลักษณะของกฎหมายที่เป็นการกำหนดมาตรการและการดำเนินการเพื่อควบคุม คุ้มครอง ปกป้องความมั่นคงปลอดภัยจากเหตุที่อาจส่งผลกระทบต่อ

ได้ถึงระดับความมั่นคงของรัฐนั้น กฎหมายจำเป็นต้องเป็นเครื่องมือ เป็นกลไก และเป็นตัวกำหนดวิธีการทำงานที่สามารถดำเนินการได้อย่างทันท่วงทีและชัดเจน ซึ่งภายใต้การดำเนินการตามกฎหมายนั้น อาจกระทบกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนบ้างเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัย แต่ท้ายที่สุดแล้ว การที่จะให้กฎหมายดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความมีประสิทธิภาพนั้นก็ควรอยู่บนความสมดุลที่ไม่สร้างผลกระทบกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไป เพื่อให้กฎหมายเป็นเครื่องมือของการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป

จัดทำโดย

นางสาววันวิภา สุขสวัสดิ์

กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ

โทร. 0 2244 2071

โทรสาร 0 2244 2058

E-mail : sapagroup2@gmail.com

บรรณานุกรม

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2561). ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัย
ไซเบอร์ พ.ศ. สืบค้น 14 มีนาคม 2561 จาก <http://www.lawamendment.go.th/index>.
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (29 ธันวาคม 2557). หนังสือ ที่ ทก 0100.4/10648
เรื่อง ขอความเห็นชอบร่างกฎหมายเพื่อการรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ
จำนวน 8 ฉบับ. สืบค้น 4 เมษายน 2561 จาก [http://www.cabinet.soc.go.th/doc_image/
2558/9931185431.pdf](http://www.cabinet.soc.go.th/doc_image/2558/9931185431.pdf)
- กรม. เห็นชอบร่างระเบียบตั้ง กก. เตรียมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์. (19 กันยายน 2560).
มติชนออนไลน์. สืบค้น 5 มีนาคม 2561 จาก [https://www.matichon.co.th/politics/news
_669302](https://www.matichon.co.th/politics/news_669302)
- ชงแก๊ซ กม. ไซเบอร์ 'นายกฯ' นั่ง ปช.บอร์ดไซเบอร์. (15 พฤษภาคม 2560). กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้น 8
มกราคม 2561 จาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/754758>
- ดีอี ส่งร่าง พ.ร.บ. มั่นคงไซเบอร์ให้กฤษฎีกาตรวจ ยันไม่มีตัวคุมเข้มแบบ “ซิงเกิล เกตเวย์”. (วันที่ 6 กันยายน
2560). ประชาชาติธุรกิจ. สืบค้น 15 มีนาคม 2561 จาก [https://www.prachachat.net/ict/
news-34945](https://www.prachachat.net/ict/news-34945)
- เทรนต์ แล็บส์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาและสนับสนุนด้านเทคนิคทั่วโลก. (2560). แนวโน้มภัยคุกคามทางไซเบอร์
ปี 2561. สืบค้น 23 เมษายน 2561 จาก [http://www.adslthailand.com/post/%E0%B9%81
%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B9%82%E0](http://www.adslthailand.com/post/%E0%B9%81%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B9%82%E0)
- มาแล้ว กม. ไซเบอร์ซีเคียวริตี้ “ดีอี” ชง ครม. มีนา-องค์กรใหม่อำนาจล้น. (15 มีนาคม 2561). ประชาชาติ
ธุรกิจ. สืบค้น 1 มิถุนายน 2561 จาก <https://www.prachachat.net/ict/news-130858>
- ยกเครื่องดิจิทัล?: เปิดร่าง พ.ร.บ. ความมั่นคงไซเบอร์. (8 มกราคม 2558). ประชาไทย. สืบค้น 8 มกราคม
2561 จาก [https://prachatai.com/category/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%9A%
E0%B8%A7%E0%B9](https://prachatai.com/category/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%9A%E0%B8%A7%E0%B9)
- “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์
แห่งชาติ พ.ศ. 2560” (20 ตุลาคม 2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนพิเศษ 259 ง หน้า 1-7.
เลิศศักดิ์ ต้นโต. (12 กุมภาพันธ์ 2558). ข้อคิดเห็นบางประการร่างกฎหมายความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์.
สืบค้น 18 มกราคม 2561 จาก <https://prachatai.com/journal/2015/02/57905>
- ศูนย์ข้อมูลกฎหมายและคดีเสรีภาพ. (2558). ความน่ากังวลบางประการต่อร่าง พ.ร.บ. ความมั่นคงไซเบอร์.
สืบค้น 18 ธันวาคม 2560 จาก <https://ilaw.or.th/node/3404>

- สรารุจ ปิตียาศักดิ์. (9 ตุลาคม 2558). **เปรียบเทียบร่าง พ.ร.บ. มั่นคงไซเบอร์ฯ ไทย vs. กฎการรักษาความมั่นคงไซเบอร์สหภาพยุโรป**. สืบค้น 31 มกราคม 2561 จาก <https://thainetizen.org/2015/10/national-cybersecurity-bill-analysis-sarawut/>
- _____. (4 ธันวาคม 2560). ภัยคุกคามทางไซเบอร์กับกฎหมายไซเบอร์ไทย. **ประชาชาติธุรกิจ**. สืบค้น 30 มกราคม 2561 จาก <http://prachachat.net.facebook-instant-article/news-82440>
- เสกฐวุฒิ แสสนาม. (19 ธันวาคม 2556). **การวิเคราะห์มัลแวร์เบื้องต้น ตอนที่ 1**. สืบค้น 31 มกราคม 2561 จาก <https://www.thaicert.or.th/papers/technical/2013/pa2013te012.html>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). **รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง “ผลการศึกษาและข้อสังเกตร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.”**. สืบค้น 23 มกราคม 2561 จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_nrsa2558/d112859-01.pdf
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2558). **มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 6 มกราคม 2558 เรื่อง ขอความเห็นชอบร่างกฎหมายเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ จำนวน 8 ฉบับ**. สืบค้น 8 มกราคม 2561 จาก http://www.cabinet.soc.go.th/soc/Program2-3.jsp?top_serl
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (20 กันยายน 2560). **สรุปข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี 19 กันยายน 2560**. สืบค้น 5 มีนาคม 2561 จาก <http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/6777>
- _____. (10 พฤษภาคม 2561). **รมว.ดิจิทัลฯ แถลงผลการประชุม “คณะกรรมการเตรียมการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ” ครั้งที่ 1/2561**. สืบค้น 22 พฤษภาคม 2561 จาก <http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/12116>
- องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน. (2560). **เปิด ร่าง พ.ร.บ. ไซเบอร์ให้อำนาจบอร์ดยับยั้งภัยคุกคามไซเบอร์**. สืบค้น 16 ตุลาคม 2560 จาก <http://www.secnia.go.th/2017/05/18/%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B8%B4%E0%B8%94>